

Довідка до питання порядку денного засідання РНБОУ від 15.06.2007: „Про стан та проблеми імплементації Україною Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату”

Внесення даного питання на розгляд Ради національної безпеки і оборони України обумовлено неналежним виконанням Україною міжнародних зобов'язань за Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату (далі – Конвенція) та незадовільною імплементацією положень Кіотського протоколу до Конвенції, що становить загрозу національній безпеці в екологічній та економічній сферах.

Внаслідок неефективної діяльності органів виконавчої влади на національному та міжнародному рівнях з імплементації положень Кіотського протоколу до Конвенції Україною втрачено можливості залучення інвестиційних ресурсів на етапі пілотної фази реалізації механізму спільного впровадження протягом 2000-2006 років. Надто повільно створюються належні умови для залучення додаткових інвестицій в модернізацію економіки та зниження техногенного навантаження на територію України.

Відповідно до статті 8 Закону України "Про основи національної безпеки України" до основних напрямів державної політики з питань національної безпеки, зокрема, віднесено:

в екологічній сфері – реалізацію заходів щодо зменшення негативного впливу глобальних екологічних проблем на стан екологічної безпеки України, розширення її участі у міжнародному співробітництві з цих питань; впровадження у виробництво сучасних, екологічно безпечних, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;

в економічній сфері – поліпшення інвестиційного клімату, підвищення ефективності інвестиційних процесів.

1. Стан виконання Україною міжнародних зобов'язань за Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату та умов використання механізмів Кіотського протоколу до неї

В середині 80-х років усіма провідними фахівцями у галузі фізики атмосфери було констатовано наявність глобальної зміни клімату, головною причиною якої визнано антропогенні викиди у повітря "парникових газів" (двоокис вуглецю, метан, закис азоту, гідрофторвуглець, перфторвуглець, гексафторид сірки).

Територія України також зазнає значних економічних збитків та втрат людських ресурсів від зміни клімату та стихійних природних явищ внаслідок зростання протягом останніх років частоти та інтенсивності стихійних метеорологічних явищ.

За даними гідрометеорологічної служби, протягом 1986-2005 років зафіксовано 2254 випадки лише стихійних метеорологічних явищ, або в середньому 113 на рік. При цьому протягом 1986-1990 років їх кількість становила 443, а протягом 2001-2005 років - 716.

За даними МНС, лише економічні збитки від надзвичайних ситуацій природного характеру протягом 1997-2005 років становили близько 5 млрд. грн.

Найбільш поширеними стихійними метеорологічними явищами в Україні є дуже сильний дощ (47%), сильний вітер (14%) та дуже сильний снігопад (8,5). Найбільш катастрофічними для України протягом останнього десятиліття були паводки у Закарпатті у листопаді 1998 р. та березні 2001 р., сильні снігопади по всій території України та ураган на південному березі Криму у 1999 р., урагани у Вінницькій, Івано-Франківській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Тернопільській, Херсонській, Хмельницькій та Чернівецькій областях України у 2000 р.

З метою захисту кліматичної системи, стабілізації концентрації парникових газів в атмосфері 155 держав, у тому числі Україна, у 1992 році на Конференції ООН в Ріо-де-Жанейро підписали Рамкову конвенцію ООН про зміну клімату (далі Конвенція).

Україна стала Стороною Конвенції 11 серпня 1997 р. після її ратифікації Верховною Радою України 29 жовтня 1996 р. Україна підписала Кіотський протокол до Конвенції 15 березня 1999 р. та ратифікувала його 4 лютого 2004 р.

Головною метою Конвенції є досягнення глобального зниження викидів парникових газів у атмосферне повітря. При цьому, для країн - Сторін Конвенції передбачено різні показники обсягів скорочення сукупних щорічних антропогенних викидів парникових газів в середньому на 10% в еквіваленті двоокису вуглецю порівняно з базовим рівнем 1990 (в окремих випадках 1995) року.

Для розширення можливостей та підвищення ефективності реалізації розвинутими країнами зобов'язань за Конвенцією, Кіотським протоколом до неї були запропоновані **відповідні механізми: торгівля квотами на викиди парникових газів, реалізація проектів спільного впровадження та механізм чистого розвитку.**

Механізми Кіотського протоколу є дуже привабливими для нашої країни, що обумовлено як встановленими для України в рамках Конвенції зобов'язаннями не перевищувати рівень викидів парникових газів щодо відповідного рівня 1990 року, так і тим, що внаслідок спаду виробництва в Україні вже відбулося скорочення викидів парникових газів, квоти на які можуть бути використані для продажу протягом 2008-2012 років.

Необхідною передумовою участі країни, що є стороною Кіотського протоколу, в передбачених ним механізмах **є створення національної інфраструктури, яка має відповідати вимогам, визначеним Кіотським протоколом, та регламентуючим документам Секретаріату Конвенції.**

Встановлено наступні умови для участі країн, що є сторонами Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, в механізмах Кіотського протоколу:

єдиниці встановленої кількості викидів парникових газів в країні мають бути обраховані та зареєстровані в Секретаріаті Конвенції;

щорічне надання до Секретаріату Конвенції Національної доповіді про кадастр парникових газів в Україні;

наявність в країні функціонуючої системи інвентаризації викидів за їх джерелами та абсорбції поглиначами парникових газів;

наявність національного електронного реєстру викидів та абсорбції поглиначами парникових газів, зареєстрованого в Секретаріаті Конвенції;

забезпечення надання додаткової інформації щодо встановленої кількості викидів та абсорбції поглиначами парникових газів відповідно до вимог статті 3 Кіотського протоколу.

Згідно з положеннями Кіотського протоколу зазначені умови мали бути створені до 31 грудня 2006 року.

Аналіз інформації, отриманої від центральних органів виконавчої влади, свідчить про незадовільне виконання заходів, спрямованих на створення необхідних умов для імплементації Конвенції та реалізації механізмів Кіотського протоколу.

1.1. Низькою залишається ефективність виконання Міністерством охорони навколишнього природного середовища України функції координатора заходів щодо виконання зобов'язань України за Конвенцією та Кіотським протоколом до неї, покладеної на Мінприроди Указом Президента України від 12.09.05 №1239 та постановою Кабінету Міністрів України від 10.04.06 №468.

Міністерством не забезпечено вчасне (до початку 2007 року) створення всіх умов для реалізації механізмів Кіотського протоколу.

Міжнародною групою експертів було виявлено похибку в розрахунках показників встановленої кількості викидів парникових газів внаслідок низького рівня підготовки звітних документів, які були направлені до Секретаріату Конвенції протягом 2005-2006 років, що викликало сумніви щодо достовірності звітних матеріалів, які готуються нашою державою.

За інформацією Інституту загальної енергетики НАН України, внаслідок помилок у Національній доповіді про кадастр, що була направлена до Секретаріату Конвенції у 2005 році, Україна вимушена була перерахувати показник базового рівня викидів парникових газів у 1990 році. Затвердження в Секретаріаті Конвенції нових обсягів встановленої кількості викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів досі не забезпечено.

Не створено національний реєстр врахування встановленої кількості викидів парникових газів, що відповідно до пункту 4 статті 7 Кіотського протоколу мало бути здійснено до кінця 2006 року.

Не забезпечено в повній мірі функціонування діючої згідно з міжнародними стандартами **національної системи інвентаризації антропогенних викидів і абсорбції поглиначами всіх парникових газів**, що ускладнює процедуру реалізації проектів спільного впровадження та участь України у міжнародній торгівлі квотами на викиди парникових газів, робота з підготовки яких вже ведеться.

Порушуються строки подання до Секретаріату Конвенції звітних документів, визначених положеннями Конвенції та Кіотського протоколу, а також рішеннями Конференції Сторін Конвенції.

3 чотирьох Національних повідомлень з питань зміни клімату, що мали бути підготовлені країнами-сторонами Конвенції, Україною підготовлено та направлено до Секретаріату Конвенції лише два.

За оцінкою науковців НАНУ, Друге національне повідомлення України з питань змін клімату, надане в Секретаріат Рамкової конвенції ООН про зміну клімату у 2006 році, було виконано на неналежному науково-технічному рівні, містить низку грубих методичних та інформаційних помилок.

Не підготовлено у встановлені строки (до 23 лютого 2007 року) для подання до Секретаріату Конвенції за рішенням 12 Конференції Сторін Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та другої Зустрічі Сторін Кіотського протоколу інформацію щодо аналізу потенціалу України стосовно запобігання зміни клімату; оцінки ефективності витрат на чинні та передбачені програми скорочення викидів парникових газів з урахуванням секторальних аспектів, а також вигоди від здійснюваної політики; заходів та технологій, які є в розпорядженні України, враховуючи національні екологічні, економічні та соціальні аспекти, особливості структури економіки.

1.2. Не забезпечено належну міжвідомчу координацію діяльності з імплементації положень Конвенції на національному рівні, не використано в повній мірі можливості та повноваження Міжвідомчої комісії із забезпечення виконання Рамкової конвенції ООН для обговорення та прийняття рішень з проблемних питань.

Постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1999 р. №583 було утворено Міжвідомчу комісію із забезпечення виконання Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (далі – Комісія). За період роботи Комісії було проведено 16 засідань, з них 2 – протягом 2004 року, жодного – протягом 2005 року, 2 – протягом 2006 року.

За інформацією Мінприроди, звітні документи, що направлялися до Секретаріату Конвенції, жодного разу не були розглянуті на засіданні Комісії. Також на засіданнях Комісії не відпрацьовувалися та не затверджувалися офіційні позиції урядових делегацій та окремих представників України, що беруть участь у міжнародному переговорному процесі з питань зміни клімату.

1.3. Занадто повільно формується нормативно-правова база для забезпечення на національному рівні реалізації положень Конвенції та механізмів Кіотського протоколу.

Законодавчо не врегульованими на національному рівні залишаються питання, пов'язані із торгівлі одиницями еквіваленту двоокису вуглецю, в тому числі передачею або отриманням одиниць скорочення викидів парникових газів.

Порядок розгляду, схвалення та реалізації проектів, спрямованих на зменшення обсягу антропогенних викидів або збільшення абсорбції парникових газів згідно з Кіотським протоколом до Рамкової конвенції про зміну клімату, **затверджено лише 22 лютого 2006 року постановою Кабінету Міністрів України №206.**

За оцінкою фахівців НАНУ, Мінпаливенерго та МОН, встановлена цією постановою процедура розгляду проектів, спрямованих на зменшення обсягу антропогенних викидів або збільшення абсорбції парникових газів в Україні, занадто ускладнена та бюрократично "зарегульована", частково дублює елементи обов'язкової міжнародної експертизи, не виправдано затягує період отримання листа підтримки проекту; запропоновані національні критерії оцінки проектів спільного провадження не виправдано жорсткі у порівнянні з міжнародними. Це унеможливує участь українських проектів в більшості міжнародних тендерів.

За інформацією МЗС, представники іноземних компаній, зокрема японської корпорації "Іточу", висловлюючи значний інтерес до співпраці в рамках виконання та фінансування проектів спільного впровадження, констатують, що їх реалізація гальмуються через недосконалість відповідної нормативної бази у сфері торгівлі квотами та реалізації проектів спільного впровадження.

Запроваджений Мінприроди наказами від 01.06.06 №273 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки та подання на розгляд проектів спільного впровадження юридичними особами", від 17.07.06 №341 "Про затвердження Вимог до документів, у яких обґрунтовуються обсяги антропогенних викидів та абсорбції парникових газів, для отримання листа-підтримки власником джерела викидів, на якому планується реалізація проекту спільного впровадження" та від 17.07.06 №342 "Про затвердження Вимог до підготовки проектів спільного впровадження" **механізм регламентації реалізації проектів спільного впровадження всупереч міжнародній практиці змушує вітчизняні підприємства та потенційних закордонних інвесторів працювати за ускладненою процедурою. Недосконалість процедури не сприяє активній участі у реалізації таких проектів профільних галузевих міністерств, місцевих органів влади і значною мірою гальмує інвестиційні процеси, ускладнює, а в деяких випадках унеможливує реалізацію окремих потенційних проектів спільного впровадження.**

1.4. Державна фінансова підтримка заходів із забезпечення необхідних умов для реалізації механізмів Кіотського протоколу є недостатньою, а використання альтернативних джерел фінансування – незадовільним.

Постановою Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2006 року №468 Міністерству охорони навколишнього природного середовища було доручено забезпечити фінансування робіт з підготовки національного кадастру антропогенних викидів та абсорбції парникових газів, національного повідомлення з питань зміни клімату та проведення відповідних досліджень за рахунок коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища. При цьому, Національним планом заходів з реалізації положень Кіотського протоколу до Конвенції, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.05 №346, не визначено необхідних обсягів фінансування заходів щодо їх імплементації.

Протягом 2004-2006 років обсяги витрачених коштів за рахунок Державного фонду охорони навколишнього природного середовища для фінансування заходів, спрямованих на створення умов для забезпечення реалізації гнучких механізмів Кіотського протоколу, становили **1 млн. 665 тис. грн.**, з них у

2004 році – 118 тис. грн., у 2005 році – 673,67 тис. грн., у 2006 році – 873,521 тис. грн.

За інформацією Мінфіну, Державним бюджетом на 2007 рік Мінприроди за бюджетною програмою "Підвищення якості атмосферного повітря" передбачено видатки на суму 8 млн. грн., з яких, за оперативними даними, на виконання вимог Рамкової конвенції ООН про зміну клімату заплановано виділити близько **3,5 млн. грн.**

На тлі дефіциту фінансових можливостей держави **неефективно використовуються кошти міжнародної технічної допомоги.**

Починаючи з 1999 року в Україні реалізувалася низка міжнародних проектів, за рахунок яких можна було забезпечити фінансування відповідних заходів.

За інформацією Мінекономіки, загальна вартість лише зареєстрованих в Мінекономіки проектів міжнародної технічної допомоги, спрямованих на створення умов для ефективного впровадження в Україні механізмів Кіотського протоколу, становить 1326 тис. кан. дол., 674 тис. євро та 1449,4 тис. дол. США.

Суттєвих позитивних результатів унаслідок реалізації вказаних проектів не досягнуто.

За інформацією Мінекономіки, підписаний в березні 2006 року грант МБРР на модернізацію промисловості та впровадження механізмів Кіотського протоколу обсягом майже 0,9 млн. дол. США впроваджується дуже повільно. Протягом 2006 року не здійснено жодного результативного заходу в рамках проекту.

1.5. Наявний стан виконання зобов'язань в рамках Конвенції, зокрема статей 4 та 6, а також Кіотського протоколу, значною мірою обумовлений низьким рівнем обізнаності фахівців органів виконавчої влади та неналежним поширенням інформації серед представників бізнесу, науковців та громадськості з питань нормативно-правового та методологічного забезпечення реалізації механізмів Кіотського протоколу, а також частими кадровими змінами у складі центральних органів виконавчої влади.

В результаті перманентної структурної реорганізації в Мінприроди на даний час створено відділ забезпечення вимог Рамкової конвенції ООН про зміну клімату у складі **5 осіб.**

Залишаються не вирішеними питання забезпечення функціонування утвореного постановою Кабінету Міністрів України від 4 квітня 2007 року № 612 Національного агентства екологічних інвестицій України.

За інформацією Мінпаливенерго, представників окремих неурядових організацій та науковців Національної академії наук України, **Мінприроди всупереч вимогам Конвенції не здійснюється широке громадське обговорення проектів нормативно-правових документів з питань зміни клімату, інформаційних та стратегічних матеріалів, що направляються до Секретаріату Конвенції.**

Наслідком вищезазначених недоліків стало те, що з **19 пунктів Національного плану заходів з реалізації положень Кіотського протоколу до Конвенції**, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.05 №346, строком реалізації яких було встановлено 2005 та 2006 роки, **виконано лише 9.**

За інформацією, яка міститься у Звіті про закордонне відрядження делегації України до м. Найробі (Кенія) для участі в роботі дванадцятої Конференції Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та другій Зустрічі Сторін Кіотського протоколу, згідно з результатами експертного аналізу **відповідності реальних заходів, що здійснюються країнами, їх потенційним можливостям щодо зниження викидів парникових газів**, проведеного неурядовими

організаціями "German Watch" та "Climate Action Europe" серед 56 держав, на які припадає 90% глобальних викидів, Україна посіла 44 місце.

2. Наслідки неналежної імплементації Україною Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та Кіотського протоколу до неї.

2.1. Незадовільна реалізація заходів щодо виконання Конвенції та Кіотського протоколу обумовлює скорочення інвестиційного потенціалу для вирішення екологічних проблем та модернізації виробництва.

Поточний стан економіки та прогностичні тенденції економічного розвитку до 2012 року свідчать про потенційну можливість України виконати свої зобов'язання щодо обсягів викидів парникових газів та **отримати значні додаткові фінансові надходження в економіку країни, які б дозволили вже в найближчі роки здійснити структурну перебудову економіки, розв'язати низку нагальних екологічних проблем енергетики, металургійної, вугледобувної та інших галузей економіки України.**

За оцінкою Мінекономіки, прогнозований рівень надлишку національної квоти на викиди протягом 2008-2012 років складає 2244 млн. т в еквіваленті двоокису вуглецю (449 млн. т у середньому за рік), а за виключенням обов'язкового резерву становитиме близько 1350 млн. т еквіваленту вуглекислого газу (279 млн. т у середньому за рік).

В залежності від коливань ціни на одиницю встановленої кількості викидів парникових газів на вуглецевому ринку, які за даними звіту Світового банку, підготовленого на прохання Уряду України в листопаді 2006 року, оцінювалися в межах від 1 до 10 євро за тонну еквіваленту вуглецю, **Україна має можливість протягом 2008-2012 років додатково отримувати лише від продажу квот від 0,28 до 2,8 млрд. євро щорічно.**

В той же час потребують додаткового аналізу та узгодження прогнози темпів економічного зростання в Україні та відповідного збільшення обсягів викидів парникових газів з розрахунковими показниками обсягів торгівлі одиницями встановленої кількості на 2008-2012 роки та на перспективу до 2020 року, які можуть бути запропоновані Україною для продажу.

Крім того, наявний стан виробничих фондів та технологічних процесів в галузях української економіки, які є найбільшими джерелами викидів вуглекислого газу, дозволяє іноземним інвесторам ефективно та рентабельно реалізовувати **проекти спільного впровадження.**

Основна мета проектів спільного впровадження – скорочення викидів парникових газів шляхом модернізації технологічних процесів, побічною дією яких є викиди парникових газів, або здійснення заходів, спрямованих на збільшення абсорбції (поглинання) зазначених газів шляхом записення території країни.

Статтею 2 Кіотського протоколу вже визначені окремі галузі, що можуть бути потенційними сферами для реалізації проектів спільного впровадження. За експертними оцінками, найбільшими споживачами енергоресурсів та, відповідно, джерелами викидів парникових газів в Україні є **енергетика, металургійна та вугільна галузі, транспорт та комунальне господарство.**

Аналіз інформації, отриманої від центральних органів виконавчої влади, дозволяє зробити попередній висновок **про економічну ефективність та рентабельність реалізації проектів спільного впровадження у цих галузях протягом 2008-2012 років.**

За експертними оцінками, ефективно використовуючи механізми проектів спільного впровадження в рамках Кіотського протоколу, **Україна має можливість додатково залучити зовнішнє фінансування в обсязі від 0,5 до 7,3 млрд. дол. США для розвитку та технологічного переоснащення вітчизняної економіки, суттєвого покращення екологічної ситуації.**

2.2. Незадовільні темпи створення необхідних умов для реалізації механізмів Кіотського протоколу стримують залучення інвестиційних ресурсів в економіку України

та отримання додаткових надходжень від експорту технологій, спрямованих на скорочення викидів парникових газів, в інші країни.

Слід зазначити, що незважаючи на те, що перший період дії зобов'язань за Конвенцією та запровадження механізмів Кіотського протоколу встановлено з 2008 по 2012 роки, починаючи з 2001 року країнами-сторонами Конвенції активно використовуються можливості пілотної фази реалізації проектів спільного впровадження.

Проте, внаслідок слабкої міжвідомчої координації діяльності з імплементації положень Конвенції Україною та реалізації механізмів Кіотського протоколу на національному та міжнародному рівнях, відсутності відповідної нормативно-правової бази **втрачено можливості залучення інвестиційних коштів на етапі пілотної фази реалізації механізму спільного впровадження протягом 2001-2006 років.**

Через складну процедуру реалізації проектів спільного впровадження, яка була затверджена Кабінетом Міністрів України лише у 2006 році, відсутність національної системи обліку та реєстрації антропогенних викидів на сьогодні жодного такого проекту не реалізовано.

2.3. Враховуючи той факт, що країнами ЄС проводиться активна робота з реалізації механізмів Кіотського протоколу, незадовільний рівень його імплементації Україною, відсутність механізмів стимулювання вітчизняних підприємств щодо скорочення викидів парникових газів призводять до втрати наявних переваг на вуглецевому ринку внаслідок конкуренції з іншими країнами, зокрема Росією.

Внаслідок дефіциту проектів спільного впровадження ціна за тону викидів вуглекислого газу в ЄС в минулому році становила 22,5 євро. **При вході Росії на вуглецевий ринок одночасно або раніше за Україну, ціна на викиди може різко зменшитись**, оскільки потенційний обсяг світової пропозиції квот перевищує попит на них, а квоти Росії втричі перевищують квоти нашої держави.

Потенційний обсяг пропозицій на міжнародному вуглецевому ринку перевищуватиме попит майже вдвічі. Конкурентами України на цьому ринку є Російська Федерація та країни Східної Європи. За експертними оцінками, обсяги пропозицій скорочень викидів парникових газів протягом 2008-2012 років можуть сягнути 1,6 млрд. т вуглецевого еквіваленту.

За інформацією МЗС, експертна оцінка прогнозу динаміки викидів парникових газів в Росії дозволяє зробити висновок щодо потенційної можливості продажу нею 3 млрд. тонн одиниць встановленої кількості парникових газів.

Аналіз четвертого національного повідомлення (2006 рік) щодо стану імплементації положень Конвенції в Росії свідчить, що реалізація економічної політики, спрямованої на стимулювання модернізації обладнання та технологій, підвищення рівня ефективності використання енергетичних ресурсів, встановлення якісних та кількісних показників для оцінки ефективності політики та заходів виконання Конвенції призвели до стабілізації викидів парникових газів в умовах зростання російської економіки.

2.4. Низький рівень імплементації положень Конвенції та Кіотського протоколу до неї негативно позначається на міжнародному іміджі України, інтеграційних процесах "Україна-ЄС" та гальмує впровадження моделі сталого розвитку.

Зважаючи на запропоновані Міжурядовою групою експертів зі зміни клімату під час другої зустрічі сторін Кіотського протоколу 6-17 листопада 2006 року в Кенії сценарії скорочення викидів парникових газів на період після 2012 року, неналежне використання механізмів Кіотського протоколу негативно відіб'ється на потенційних можливостях України забезпечити у довгостроковій перспективі зниження викидів парникових газів.

*Відповідно до Третього Звіту міжурядової групи експертів зі зміни клімату для стабілізації викидів парникових газів в атмосфері, їх **глобальні викиди мають бути скорочені більше ніж в 2 рази у порівнянні з 2000 роком.***

Нова енергетична політика ЄС невід'ємно ув'яже її реалізацію з питаннями зміни клімату та залучення до її впровадження третіх країн.

*За інформацією Представництва України при ЄС, за результатами розгляду "**Європейської енергетичної політики**" на засіданні Ради Міністрів ЄС з питань охорони довкілля 20 лютого 2007 року, Радою запропоновано розглянути доцільність невідкладного укладання глобальної та комплексної угоди щодо скорочення в усьому світі викидів парникових газів після 2012 року. Рада рекомендує започаткувати переговорний процес щодо розробки проекту такого документа на щорічній Конференції ООН з питань зміни клімату наприкінці 2007 року з тим, щоб завершити його підготовку у 2009 році.*

*ЄС пропонуватиме включення до нової міжнародної угоди положень щодо скорочення розвиненими країнами сукупних викидів парникових газів відносно 1990 року на 30% до 2020 року та на 50% до 2050 року, а також зниження інтенсивності викидів парникових газів країнами, що розвиваються, при реалізації планів їх економічного розвитку. **ЄС бере жорстке одностороннє зобов'язання зменшити викиди парникових газів стосовно 1990 року щонайменше на 20 % до 2020 року.***

Незадовільна імплементація Україною Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та Кіотського протоколу до неї, зволікання зі створенням національної інфраструктури (нормативно-правових та інституційних основ) для впровадження положень Кіотського протоколу обумовлює нагальну необхідність впровадження комплексу невідкладних заходів, спрямованих на усунення системних недоліків у координації зазначеної діяльності та створення сприятливих умов для використання вигод від реалізації гнучких механізмів Кіотського протоколу.

Киотський протокол до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату

- *Киотський протокол було прийнято на 3-й сесії Конференції сторін Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, яка проходила у грудні 1997 року в Кіото, Японія.*
- *Киотським протоколом встановлюються кількісні зобов'язання зі скорочення викидів парникових газів для сторін включених до Додатку I до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.*

Сфера контролю
Киотського протоколу розповсюджується на шість парникових газів: двоокис вуглецю (CO₂), метан (CH₄), закис азот (N₂O), гідрофторвуглець (ГФВ), перфторвуглець (ПФВ), гексафторид сірки (SF₆).

Для країн встановлені різні цілі на 5-річний період з 2008 до 2012 р. (1-й бюджетний період дії Киотського протоколу).

- **Зокрема, країни ЄС зобов'язані скоротити свої викиди парникових газів на 8%, США – на 7%, Японія – на 6% відносно базового року.**
- **Кількість викидів в базовому році – сумарні викиди сторони Киотського протоколу в 1990 році (в якості базового року для викидів ГФУ, ПФУ та SF₆ країнам дозволяється вибрати 1995 рік).**
- **Встановлена кількість викидів для кожної країни розраховується як відсоток від викидів в базовому році, відповідний цілям з їх скорочення.**

Перелік Сторін, що приймають зобов'язання зі скорочення викидів, міститься у Додатку I до Конвенції. Це розвинуті країни та країни з перехідною економікою.

Механізми Киотського протоколу

Реалізація проектів спільного впровадження (СВ)
стаття 5 Киотського протоколу

Торгівля квотами на викиди (ТКВ)
стаття 17 Киотського протоколу

Механізми чистого розвитку (МЧР)
стаття 12 Киотського протоколу

Стан виконання Україною умов для використання механізмів Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату

№ п/п	Торгівля одиницями встановленої кількості викидів парникових газів (стаття 17 Кіотського протоколу)	Реалізація проектів спільного впровадження (стаття 6 Кіотського протоколу)		Стан виконання
		Схема 1 процедура із проведенням самостійної оцінки проектної діяльності	Схема 2 процедура із залученням незалежної установи для оцінки проектної діяльності *	
1.	Країни мають бути стороною Кіотського протоколу та входити переліку країн Додатку I до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.	Країни мають бути стороною Кіотського протоколу та входити до переліку країн Додатку I до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.	Країни мають бути стороною Кіотського протоколу та входити до переліку країн Додатку I до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.	Виконано. Україна стала Стороною Конвенції з 11 серпня 1997 року, після її ратифікації Верховною Радою України 29 жовтня 1996 р. Україна підписала Кіотський протокол до Конвенції 15 березня 1999 року та ратифікувала його 4 лютого 2004 року.
2.	Одиниці встановленої кількості викидів парникових газів в країні мають бути обраховані та зареєстровані в Секретаріаті Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.	Одиниці встановленої кількості викидів парникових газів в країні мають бути обраховані та зареєстровані в Секретаріаті Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.	Одиниці встановленої кількості викидів парникових газів в країні мають бути обраховані та зареєстровані в Секретаріаті Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.	Не виконано.
3	Щорічне подання до Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату Національної доповіді про кадастри викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів в країні.	Щорічне подання до Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату Національної доповіді про кадастри викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів в країні.	Щорічне надання до Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату Національної доповіді про кадастри викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів в країні.	Виконується із порушенням встановлених термінів. Відповідно до вимог Секретаріату Рамкової конвенції ООН про зміну клімату строк подання кадастрів – щорічно до 15 квітня. Помилки при підготовці інформації призводять до перерахунку встановленої кількості одиниць.

* Для країн, які не забезпечили виконання всіх передумов використання механізмів Кіотського протоколу

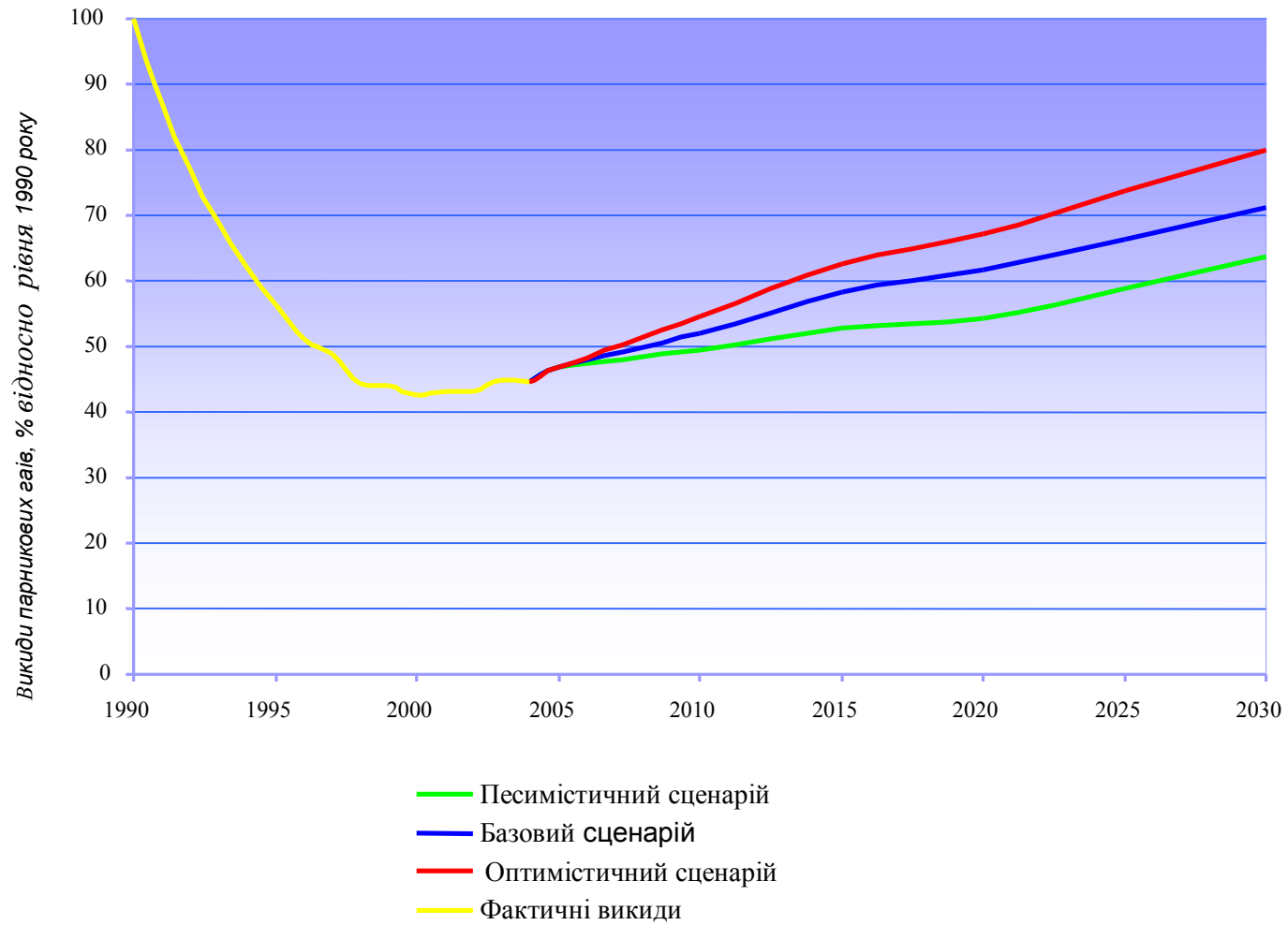
№ п/п	Торгівля одиницями встановленої кількості викидів парникових газів (стаття 17 Кіотського протоколу)	Реалізація проектів спільного впровадження (стаття 6 Кіотського протоколу)		Стан виконання
		Схема 1 процедура із проведенням самостійної оцінки проектної діяльності	Схема 2 процедура із залученням незалежної установи для оцінки проектної діяльності *	
4.	Наявність в країні функціонуючої національної системи інвентаризації викидів за їх джерелами та абсорбції поглиначами парникових газів.	Наявність в країні функціонуючої національної системи інвентаризації викидів за їх джерелами та абсорбції поглиначами парникових газів.		Не виконано.
5.	Наявність в країні національного електронного реєстру викидів та абсорбції поглиначами парникових газів, зареєстрованого в Секретаріаті Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.	Наявність в країні національного електронного реєстру викидів та абсорбції поглиначами парникових газів, зареєстрованого в Секретаріаті Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.	Наявність в країні національного електронного реєстру викидів та абсорбції поглинаючими парникових газів, зареєстрованого в Секретаріаті Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.	Не виконано.
6.	Надання додаткової інформації щодо встановленої кількості у відповідності до вимог статті 3 Кіотського протоколу.	Надання додаткової інформації щодо встановленої кількості у відповідності до вимог статті 3 Кіотського протоколу.		Виконується із порушенням встановлених термінів. Із передбачених чотирьох повідомлень країною підготовлено та надано до Секретаріату Рамкової конвенції лише два.

Процедури реалізації механізмів Кіотського протоколу

Торгівля одиницями встановленої кількості викидів парникових газів	Процедури реалізація проектів спільного впровадження (стаття 6 Кіотського протоколу) в залежності від стану виконання Україною умов для використання механізмів Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату	
	Схема 1 процедура із проведенням самостійної оцінки проектної діяльності	Схема 2 процедура із залученням незалежної установи для оцінки проектної діяльності*
	1.Планування проектної діяльності.	1.Планування проектної діяльності.
1.Торгова угода.	2.Затвердження проекту учасниками проектної діяльності. Кожна сторона повинна мати національні керівні положення та процедури для схвалення проектів спільного впровадження.	2.Затвердження проекту учасниками проектної діяльності. Кожна сторона повинна мати національні керівні положення та процедури для схвалення проектів спільного впровадження.
		3.Підтвердження статусу проекту спільного впровадження незалежним юридичним органом відповідно до визначних процедур.
		4.Контроль діяльності в рамках проекту спільного впровадження.
2.Перевірка через реєстраційний журнал операцій.		5.Визначення скорочень викидів або абсорбції поглиначами парникових газів незалежним акредитованим юридичним органом та затвердження їх в Секретаріаті Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.
3.Передача та придбання одиниць викидів та/або дозволів на викиди парникових газів.	3.Випуск та передача відповідної кількості одиниць скорочення викидів або абсорбції поглиначами парникових газів, які можуть бути випущені та передані лише для періоду скорочення викидів, що починається з 2008 року, після процедури перевірки.	6..Випуск та передача відповідної кількості одиниць скорочення викидів або абсорбції поглиначами парникових газів, які можуть бути випущені та передані лише для періоду скорочення викидів, що починається з 2008 року, після процедури перевірки.

* Для країн, які не забезпечили виконання всіх передумов використання механізмів Кіотського протоколу

Прогноз викидів парникових газів в еквіваленті CO₂ в Україні за сценаріями розвитку економіки до 2030 року



Прогноз динаміки змін структури викидів ПГ в Україні по секторах Додатку А Кіотського протоколу

